

BÀI GIẢNG: THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT – BÀI 1
CHUYÊN ĐỀ: KHÁM PHÁ VỀ ĐẸP VĂN CHƯƠNG
MÔN: NGỮ VĂN

GIÁO VIÊN: TẠ MINH THỦY

MỤC TIÊU

- ✓ Nhận biết và phân biệt được cách dẫn trực tiếp và cách dẫn gián tiếp, biết cách sử dụng dấu câu khi dẫn trực tiếp và gián tiếp.
- ✓ Biết cách tham khảo, trích dẫn tài liệu để tránh đạo văn.
- ✓ Hoàn thành các bài tập SGK.

I. TRI THỨC TIẾNG VIỆT

1 Phân biệt cách dẫn trực tiếp và gián tiếp

- Dẫn trực tiếp:

- + Sử dụng nguyên văn từ ngữ, câu, đoạn, ... của một văn bản gốc vào bài viết, bài nói.
- + Phân trích dẫn trực tiếp cần được đặt trong ngoặc kép.

- Dẫn gián tiếp:

- + Sử dụng ý tưởng của người khác và diễn đạt lại nó theo cách của mình, đảm bảo trung thành với bản gốc.
- + Phân trích dẫn không cần đặt trong ngoặc kép.

Ví dụ:

Hoài Thanh nói rõ quan niệm của ông về phê bình: “Điều tôi ngại nhất là mang tên nhà phê bình. Hai chữ phê bình sao nghe nó khó chịu quá”.

(Đỗ Đức Hiểu, 14 tháng Bảy 1979 và “Thi nhân Việt Nam”)

=> Dẫn trực tiếp.

M. Go-rơ-ki đã kể chuyện ông đọc nhiều như thế nào trước khi thành nhà văn lớn. Muốn học giỏi văn phải bắt đầu bằng đọc văn.

(Trần Đình Sử, Đọc văn – cuộc chơi tìm ý nghĩa)

=> Dẫn gián tiếp

2 Cách chuyển đổi dẫn trực tiếp sang gián tiếp

- Lược bỏ dấu ngoặc kép, dấu hai chấm đánh dấu phần dẫn trực tiếp.
- Diễn đạt lại nội dung phần dẫn trực tiếp sao cho thích hợp, đảm bảo trung thành với ý được dẫn trong văn bản gốc.

Ví dụ:

Hoài Thanh nói rõ quan niệm của ông về phê bình: “Điều tôi ngại nhất là mang tên nhà phê bình. Hai chữ phê bình sao nghe nó khó chịu quá”.

(Đỗ Đức Hiểu, 14 tháng Bảy 1979 và “Thi nhân Việt Nam”)

=> Chuyển sang dẫn gián tiếp: Trong “Thi nhân Việt Nam”, Hoài Thanh bày tỏ sự ngại ngùng, khó chịu khi được gọi là nhà phê bình.

HƯỚNG DẪN GIẢI

Câu 1: [SGK]

Cách giải:

- Dẫn trực tiếp: Chàng đi chuyến này, thiếp chẳng dám mong đeo được ấn phong hầu, chỉ xin ngày về mang theo được hai chữ bình yên, thế là đủ rồi.
- Dẫn gián tiếp: người La Mã xưa kia nuôi ong trong những cái tổ bằng đồng hình chiếc vại, có đục thủng nhiều hàng lỗ con vòng quanh miệng, quanh đáy.

Câu 2: [SGK]

Cách giải:

- Trong “Người con gái Nam Xương – một bi kịch của con người”, nhà phê bình văn học Nguyễn Đăng Na đã khẳng định lời nói tình cờ của bé Đản khi cái bóng xuất hiện là yếu tố chấm dứt cho nỗi oan khuất của Vũ Nương.
- “Đối với đồng bào tôi ... kinh nghiệm của đồng bào tôi”: dẫn trực tiếp
=> Thủ lĩnh da đỏ Xi-át-ton đã khẳng định sự thiêng liêng của đất đai và thế giới tự nhiên với những người đồng bào của ông.
- Trong “Thi nhân Việt Nam”, Hoài Thanh đã bộc lộ những cảm nhận về sự vương vấn, đồng điệu tiếng lòng thổn thức của nhà thơ Lưu Trọng Lư với chính ông mỗi khi nỗi buồn đến, đó chính là yếu tố làm nên sức sống thơ Lưu Trọng Lư.

Câu 3: [SGK]

Cách giải:

HS viết đoạn văn theo yêu cầu.